

Marlena LOREK¹

BEZPIECZEŃSTWO JEDNOSTKI A BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE

W artykule zostały przedstawione kwestie bezpieczeństwa jednostki i jego znaczenie dla społeczeństwa w przestrzeni lokalnej, wewnętrznej i międzynarodowej. Głównym celem jest jednak ujednoczenie i usystematyzowanie podstawowych pojęć występujących w dyscyplinie naukowej jaką jest bezpieczeństwo narodowe. Problematyka bezpieczeństwa jest jednym z najważniejszych elementów, nad którymi warto skupić uwagę, gdyż jego potrzeba jest ściśle związana z wewnętrznym poczuciem bezpieczeństwa człowieka jako jednostki. Bezpieczeństwo ciągle jest kształtowane przez postęp cywilizacyjny, dlatego społeczeństwo stawia przed państwem coraz większe oczekiwania w stosunku do zapewnienia bezpieczeństwa. Bezpieczeństwo to także zabezpieczenie siebie i swoich bliskich przed jakimikolwiek zagrożeniami, jakie występują w czasie realnego niebezpieczeństwa czy zagrożenia. Poziom bezpieczeństwa musi spełniać wiele wymogów, jakie stawia sobie państwo jako kluczowy organ, który buduje, nadzoruje, kontroluje i w razie potrzeby modyfikuje całościowy system. W bezpieczeństwie narodowym nie chodzi jednak tylko o ochronę i obronę, ale także istnienie państwa jako takiego, które gwarantuje pomyślny byt i rozwój oraz ochronę wartości poszczególnym członkom społeczności. Warto podkreślić, że poczucie bezpieczeństwa dla jednostek jest najważniejsze, dlatego wiele państw i organizacji międzynarodowych skupia się na tworzeniu odpowiedniego stanu bezpieczeństwa. Bezpieczeństwo w istocie jest zależne przede wszystkim od tego, co dzieje się wokół naszego środowiska zarówno wewnętrznego, jak i zewnętrznego, ponieważ z niego mogą pochodzić potencjalne zagrożenia. Społeczeństwo musi być przygotowane na zagrożenia, dlatego organy muszą przygotować jednostki do szybkiego reagowania i zwalczania zagrożenia na początku jego powstania. Tak szybkie metody reagowania na zagrożenie pozwolą ludziom się rozwijać i czuć się bezpiecznie w swojej grupie społecznej.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo, bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe, bezpieczeństwo lokalne, bezpieczeństwo społeczne, bezpieczeństwo jednostki

1. WPROWADZENIE

Niniejszy artykuł ma na celu przybliżenie pojęcia bezpieczeństwa narodowego, co stanowi najważniejszą wartość dla jednostki w obszarze funkcjonowania danego państwa. Bezpieczeństwo nie oznacza tylko zapewnienia podstawowych potrzeb egzystencjonalnych człowieka. Dla jednostki jest to wewnętrzna ufność, spokój i pewność poczucia braku zagrożenia w obliczu niesprzyjających okoliczności, wyzwań lub zagrożeń, jakie znajdują się w danym środowisku. Zapewnienie bezpieczeństwa to również działanie

---

¹ Dr Marlena Lorek, Zakład Nauki o Bezpieczeństwie, Wydział Zarządzania, Politechnika Rzeszowska, Al. Powstańców Warszawy 8, 35-959 Rzeszów; e-mail: mlork@prz.edu.pl

z wyzwaniem i zagrożeniami, które mogą spowodować brak rozwoju i ochrony wartości, takich jak: jakość życia, przynależność społeczna, kultura, tradycja, zwyczaje bądź tożsamość narodowa. Zmiany na arenie globalnej skutkują tym, że potrzebne są działania pomiędzy poszczególnymi podmiotami bezpieczeństwa, aby przeciwdziałać złożonym współczesnym zagrożeniom.

2. BEZPIECZEŃSTWO – SZEROKO POJĘTA DEFINICJA

Bezpieczeństwo jest szeroko rozumiane zarówno w ujęciu podmiotowym, jak i przedmiotowym, ale problematyka bezpieczeństwa wymusza prowadzenie rozważań na temat coraz to nowszych zagrożeń wynikających z funkcjonowania jednostek w przestrzeni lokalnej, wewnętrznej i międzynarodowej. Uwzględniając wszystkie elementy bezpieczeństwa, nie jest łatwo określić podstawowe potrzeby człowieka, jednak warto podejmować rozważania na temat danego podmiotu i możliwości spełniania jego potrzeb związanych z poczuciem bezpieczeństwa. Człowiek jest jednostką, która chce posiadać podstawowe elementy, które pozwolą na jej egzystencję w społeczeństwie. Ludzie są też istotami społecznymi, które wymagają od otoczenia przynależności do grupy społecznej, dlatego chcą zapewnić sobie odpowiednią pozycję i czerpać korzyści ze spokoju, jaki daje im świadomość poczucia bezpieczeństwa.

Problematyka bezpieczeństwa jest jednym z najważniejszych elementów, nad którymi warto skupić uwagę, gdyż jego potrzeba jest ściśle związana z wewnętrznym poczuciem bezpieczeństwa człowieka jako jednostki. Bezpieczeństwo odgrywa kluczową rolę nie tylko na płaszczyźnie bezpieczeństwa wewnętrznego i lokalnego, ale także na arenie międzynarodowej. Każdy człowiek chce się czuć bezpiecznie, jednak musi mieć zapewnione podstawowe elementy życia społecznego. Jednostki ciągle dążą do spełnienia swoich oczekiwań, niemniej strzegą swoich własnych dóbr i chronią się przed niebezpieczeństwem, jakie może ich spotkać i wyrządzić im szkodę lub utrudnić im funkcjonowanie. W literaturze można się spotkać z wieloma definicjami bezpieczeństwa, jednak nie ma jednej, która ukazywałaby w sposób holistyczny całość tego zagadnienia. Źródła tego pojęcia można poszukiwać w łacińskim słowie *securitas*, które pochodzi od *sine cura*, a w dosłownym tłumaczeniu oznacza stan „bez pieczy”². W języku polskim pierwotnie pojęcie *bezpieczeństwo* oznaczało stan „bez pieczy”, co może sugerować, że poczucie zagrożenia było pierwotne w stosunku do poczucia bezpieczeństwa³.

Najprościej można powiedzieć, że bezpieczeństwo to poczucie spokoju, pewności, gwarancja bezpieczeństwa, asymilacja w grupie społecznej⁴. Bezpieczeństwo jest także jednym z elementów świadomości człowieka w obliczu otaczających go niebezpieczeństw. Obywatel czuje się też bezpiecznie wtedy, gdy jest w stanie reagować na zagrożenia i sobie z nimi poradzić, nie odczuwając poczucia niepewności. Każdy człowiek dąży do zabezpieczenia sobie podstawowych potrzeb egzystencjonalnych, poprzez które będzie w stanie czuć się bezpiecznie. Jednostki dążą do ciągłego rozwoju, ponieważ chcą

² F. Danielewski, *Interpretacja stanu bezpiecznego* [w:] *Bezpieczeństwo lokalne w opiniach mieszkańców Tarnobrzega*, red. J. Dziubiński, E. Moczuk, P. Szulich, J. Żak, Tarnobrzeg 2007, s. 45.

³ Za: W. Fehler, *O pojęciu bezpieczeństwa państwa* [w:] *Bezpieczeństwo państw i narodów w procesie integracji europejskiej*, red. W. Śmiałek, J. Tymanowski, Toruń 2002, s. 165.

⁴ R. Kulczycki, *Bezpieczeństwo a nauka i dydaktyka* [w:] *Współczesne pojmowanie bezpieczeństwa*, red. K. Jałoszyński, B. Wiśniewski, T. Wojtuszek, Bielsko-Biała 2007, s. 283.

nie tylko zaspokoić sobie podstawowe potrzeby, ale też wyższego rzędu. Te potrzeby można zrealizować, ponieważ każdy człowiek posiada w sobie system motywacji do osiągnięcia sukcesu, jednak niektórzy ludzie mogą to osiągnąć, bo posiadają automotywyację, a inne jednostki poprzez zewnętrzne czynniki motywacyjne. Jeżeli jednostki nie będą potrafiły same dążyć do sukcesu, to nie będą w stanie zabezpieczyć podstawowych elementów z grupy potrzeb fizjologicznych⁵.

S. Koziej opisuje istotę bezpieczeństwa w ujęciu praktycznym. Jego zdaniem zapewnienie bezpieczeństwa to możliwość przetrwania, rozwoju i swobody w osiąganiu własnych sukcesów. Może być ono zrealizowane poprzez podejmowanie coraz to nowszych wyzwań. Osiągnięcie satysfakcjonującego poziomu bezpieczeństwa jest warunkowane sprzyjającymi warunkami do realizacji wyzwań oraz wyeliminowaniem ryzyka⁶. R. Zięba wyodrębnia poszczególne płaszczyzny bezpieczeństwa. Wyróżnia bezpieczeństwo: podmiotowe, przedmiotowe, przestrzenne i czasowe⁷. W środowisku międzynarodowym najważniejsze jest uwzględnienie bezpieczeństwa podmiotowego. Ogniwami takiego bezpieczeństwa mogą być podmioty mające swoje interesy, które pozwolą na zrealizowanie tych ambicji. Zaliczyć można do nich m.in. narody i wspólnoty międzynarodowe.

W literaturze przedmiotu wyróżnia się także trzy wzajemnie powiązane ze sobą wymiary bezpieczeństwa: jednostkowy, narodowy i międzynarodowy. Sieć wzajemnych relacji między nimi sprawia, iż bezpieczeństwo w tych trzech wymiarach w mniejszym lub większym stopniu jest powiązane ze sobą. Wszystkie cechy mogą ze sobą korelować, co sprawia, że wiele celów w zakresie bezpieczeństwa jest zbieżnych, ale również może występować sprzeczność interesów w tej materii.

Bezpieczeństwo narodowe musi obejmować swoim zasięgiem też jednostki i grupy społeczne z grupą państwową łącznie, gdyż wiele wyzwań, z jakimi trzeba się mierzyć w tej płaszczyźnie, jest spowodowane zarówno przez człowieka przeciwko człowiekowi, jak i przez człowieka przeciwko prawom natury. Mimo wielkiego postępu technologicznego nie zawsze jednostki mogą sobie poradzić z zapobieganiem jakimkolwiek zagrożeniom spowodowanym przez drugiego człowieka. Bezpieczeństwo ciągle jest kształtowane przez postęp cywilizacyjny, dlatego społeczeństwo stawia przed państwem coraz większe oczekiwania w stosunku do zapewnienia bezpieczeństwa. Potrzeby, jakie społeczeństwo oczekuje, że państwo im zapewni, sytuują się w szerszym zakresie obowiązków państwa. Ponadto rozumienie przez jednostkę roli społeczeństwa jest w jakimś stopniu wyabstrahowane z rzeczywistości. Standaryzacja oczekiwań jednostek/obywateli w stosunku do zagadnienia bezpieczeństwa powinna niwelować zagrożenia wynikające z rozmiłowania się tych oczekiwań z faktycznymi możliwościami państwa w tym zakresie.

Szeroki wachlarz procedur stosowanych w siłach zbrojnych tworzy zabezpieczenie dla społeczeństwa. W dziedzinie bezpieczeństwa jednostki zbrojne najczęściej wykorzystuje się do odparcia agresji militarnej. Są one również powołane do radzenia sobie z klęskami naturalnymi, zamieszkami społecznymi oraz biorą udział w systemie wychowania patriotycznego. Wiele państw wprowadziło redefinicję obrony narodowej. Poprzez jej zastosowanie można określić aktualne potrzeby w zakresie działania.

⁵ *Słownik terminów w zakresie bezpieczeństwa narodowego*, Warszawa 2002, s. 13.

⁶ S. Koziej, *Między piekłem a rajem. Szare bezpieczeństwo na progu XXI wieku*, Toruń 2006, s. 7.

⁷ R. Zięba, *Kategorie bezpieczeństwa w nauce o stosunkach międzynarodowych [w:] Bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe u schyłku XX wieku*, red. D.B. Bobrow, E. Halizak, R. Zięba, Warszawa 1997, s. 6–7.

Wszystkie działania, które są objęte problematyką bezpieczeństwa narodowego, wskazują na wyróżnienie dwóch równorzędnych podmiotów bezpieczeństwa: państwa jako instytucji politycznej oraz społeczeństwa – obywateli. Ten dualizm spowodował zmianę wielu czynników postrzegania reguł, które dotąd stanowiły fundament jednolitego modelu organizacji państwa w celu zapewnienia bezpieczeństwa narodowego. Tak pojmowane bezpieczeństwo narodowe i kwestia odpowiedzialności za proces jego gwarantowania stanowią jeden z podstawowych elementów dobrego funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego.

Bezpieczeństwo to także zabezpieczenie siebie i swoich bliskich przed jakimikolwiek zagrożeniami, jakie występują w czasie realnego niebezpieczeństwa czy zagrożenia.

Bezpieczeństwo stanowi syndrom czynników, które wywołują w obywatelu poczucie bezpieczeństwa, zapewniają mu spokój ducha, wyzwają w jego świadomości poczucie ufności wobec osób, które sprawują odpowiedzialność za bezpieczeństwo. To również powiązanie w jedność działań w zakresie wielu dziedzin, które warunkują bezpieczeństwo. W tym aspekcie można się odwołać do społeczno-ekonomicznych, historycznych i kulturowych przejawów aktywności społecznej⁸.

W rozważaniach o bezpieczeństwie najważniejsze miejsce zajmuje nie państwo, ale jednostka – konkretny człowiek. To z myślą o nim tworzone są wielopoziomowe oraz wielowarstwowe systemy zabezpieczenia jego potrzeb w zakresie bezpieczeństwa. Człowiek powinien swobodnie poruszać się i funkcjonować w danym społeczeństwie. Może być to możliwe jedynie wtedy, gdy czuje on pewność, wolność, a także bezpieczeństwo. Bezpieczeństwo pojedynczej jednostki zmnożone w obrębie społeczności przekłada się na bezpieczeństwo narodowe. Wynika to z faktu, iż zaspokojenie poczucia bezpieczeństwa na poziomie najbardziej ogólnym może być przysłonięte przez subiektywne poczucie braku bezpieczeństwa na poziomie pojedynczej jednostki. Bezpieczeństwo personalne stanowi zatem podstawową komórkę budującą wyższe poziomy bezpieczeństwa.

Powyżej scharakteryzowano klasyfikację bezpieczeństwa z akcentem położonym na zasięg jego oddziaływania. To niejedyny podział bezpieczeństwa. Wyróżniamy także takie jego rodzaje, jak: polityczne, militarne, ekonomiczne, społeczne, kulturowe, ideologiczne, ekologiczne. Jednak przedmiotowa analiza powinna być mimo wszystko szeroka. Funkcjonowanie i rozwój wszelkich jednostek tworzących daną społeczność będą możliwe, gdy zostaną zaspokojone podstawowe potrzeby, jakie wzbudzą poczucie bezpieczeństwa. Wszelkie analizy na temat bezpieczeństwa w ujęciu podmiotowym zawierają w swoich treściach wiele uniwersalnych treści wyjaśniających rozumienie bezpieczeństwa. Najprostsze i najbardziej wiarygodne ujęcie podmiotowe bezpieczeństwa dotyczy:

1. Człowieka jako jednostki, gdyż każdy jest indywidualną osobą, która posiada własny system wartości. Człowiek jako jedna niezależna jednostka wyznacza sobie indywidualny system zabezpieczenia jego osobowości poprzez odpowiednią ochronę. W tej sytuacji mamy do czynienia z bezpieczeństwem jednostki indywidualnej, grupy ludzi lub sformalizowanych jednostek rodzinnych oraz niesformalizowanych grup etnicznych, narodowościowych, a także wyznawców różnorodnych poglądów religijnych. Każda z powyższych jednostek chce mieć zapewnioną godną ochronę. Na ogół wszystkie grupy będą chronione według pewnych obyczajów bądź norm

---

⁸ Zob. J. Delumeau, *Skrzydła anioła. Poczucie bezpieczeństwa w duchowości człowieka Zachodu w dawnych czasach*, Warszawa 1998, s. 9–20.

społecznych lub wyznań i wówczas mamy już do czynienia nie z bezpieczeństwem pojedynczych jednostek, ale z bezpieczeństwem grupowym,

2. Różnych organizacji, które są tworzone przez wiele osobowości działających w jakichś strukturach państwa, rynku (przedsiębiorcy). Do nich można zaliczyć takie jednostki, jak partie polityczne, organizacje społeczne, które przejawiają wybrane formy aktywności społecznej. W tej sytuacji mamy do czynienia z bezpieczeństwem organizacji⁹.
3. Sformalizowanych i terytorialnie rozpatrywanych struktur, takich jak: gminy, powiaty, województwa, jak również najważniejsze, nadrzędne – państwo.

Wyróżnione powyżej płaszczyzny bezpieczeństwa są przywołane po to, aby można było dostrzec, jak ważne jest zabezpieczenie człowieka jako pojedynczej jednostki. Państwo jako grupa, zbiorowość jednostek powinno wyznaczać formy zabezpieczenia dla podmiotów uczestniczących w jego strukturze. Każde państwo powinno wypracować odpowiedni system bezpieczeństwa, ponieważ dzięki niemu będzie w stanie czuwać nad bezpieczeństwem zewnętrznym i porządkiem wewnętrznym. Bezpieczeństwo w państwie jest postrzegane nie tylko jako płaszczyzna nadrzędna, ale również jako płaszczyzna podrzędna – jako uczestnik stosunków międzynarodowych. Poziom bezpieczeństwa musi spełniać wiele wymogów, jakie stawia sobie państwo jako kluczowy organ, który buduje, nadzoruje, kontroluje i w razie potrzeby modyfikuje całościowy system. Warto pamiętać, że:

1. Państwo jest zarówno ogniwem, jak i sformalizowaną instytucją wchodzącą w skład stosunków międzynarodowych. Jako instytucja ma za zadanie rozwijać się pod względem materialnym i instytucjonalnym, co pozwala na zajmowanie adekwatnej pozycji na arenie międzynarodowej.
2. Demokratyczne państwo reprezentuje na arenie międzynarodowej te wartości w zakresie bezpieczeństwa, które mogą być wypracowane tylko przez nie lub wspólne dla społeczności międzynarodowej, uniwersalne.
3. Bezpieczeństwo państwa jest pochodną wielu różnych – indywidualnych i grupowych – wartości w zakresie bezpieczeństwa. Bezpieczeństwa nie można jednak postrzegać jako algebraicznej sumy bezpieczeństwa jednostek i grup społecznych, tak jak bezpieczeństwa międzynarodowego jako sumy bezpieczeństwa poszczególnych państw.
4. Naród postrzega swoje bezpieczeństwo przez pryzmat wyzwań i zagrożeń, które są wywołane przez konflikty, jakie występują w danym społeczeństwie lub jego otoczeniu sąsiedzkim. Podłożem współczesnych konfliktów jest postęp cywilizacyjny i technologiczny¹⁰.

Zagrożenia, jakie są wywołane przez postęp cywilizacyjny, a które wpływają na poczucie bezpieczeństwa jednostek i całych społeczności, mają podłoże: gospodarcze, ekologiczne, demograficzne, kulturowe, społeczne. Demokratyzacja życia uwypukliła istotne współzależności między interesami państwa oraz interesami jednostki. Bezpieczeństwo jest szeroko pojmowane i warto równoważyć interesy pomiędzy poszczególnymi jednostkami a ich potrzebami w obszarze bezpieczeństwa.

---

⁹ J. Szmyd, *Bezpieczeństwo jako wartość, refleksja aksjologiczna i etyczna* [w:] *Zarządzanie bezpieczeństwem*, red. P. Tyrała, Kraków 2000, s. 46–50.

¹⁰ R. Kuźniar, *Po pierwsze, bezpieczeństwo*, „Rzeczpospolita” z 9 stycznia 1996 r.

Bezpieczeństwo narodowe musi w swoim zakresie uwzględnić wszystkie aspekty życia państwowego i rzeczywisty stan stabilności wewnętrznej państwa oraz suwerenności, która odzwierciedla brak lub występowanie jakichkolwiek zagrożeń. Państwo powinno zapewnić ochronę przed zagrożeniami wewnętrznymi i zewnętrznymi¹¹.

Bezpieczeństwo demokratyczne państwa łączy w sobie takie rodzaje potrzeb, jak: indywidualne, grupowe, publiczne, narodowe oraz państwa – oczywiście z uwzględnieniem czynników zewnętrznych i wewnętrznych, indywidualnych i grupowych, oraz przyrodnicze wynikające z działalności człowieka.

W bezpieczeństwie państwa najważniejszą kwestią jest utrzymanie porządku publicznego w zbiorowości państwowej oraz zapewnienie jej bezpieczeństwa zewnętrznego i wewnętrznego. W bezpieczeństwie narodowym nie chodzi jednak tylko o ochronę i obronę, ale także istnienia państwa jako takiego, który gwarantuje pomyślny byt i rozwój oraz ochronę wartości bliskich poszczególnym członkom społeczności.

Można zatem stwierdzić, iż bezpieczeństwo narodowe:

1. Stanowi nadrzędną wartość wśród innych celów państwa (narodowych), a zarazem przesądza o pomyślności w ich relacjach.
2. Dotyczy również celów obejmujących wartości (a w konsekwencji potrzeby), takie jak:
  - życiowe (kluczowe) – ta wartość decyduje o trwałości państwa, jakości życia, rozwoju danego narodu oraz o tożsamości narodowej i poczuciu bezpieczeństwa,
  - ważne, ale niemające bezpośredniego wpływu na wartości i losy państwa oraz narodu jako całości – zaliczyć do nich można takie wartości, które zostały ukształtowane przez zaszczości historyczne, sytuacyjne, przedmiotowe i podmiotowe, które bezpośrednio wpływają na bezpieczny byt narodowy i rozwój państwa,
  - inne (drugorzędne) – nie mają wpływu na wartości związane ze zmianą bytu narodowego i rozwoju państwa¹².
3. Dokładnie precyzuje poziom swobody w osiągnięciu tych celów.
4. Jako proces obejmuje różne zabiegi w obrębie stosunków międzynarodowych i wewnętrznych, tak aby stworzyć jak najkorzystniejsze warunki do funkcjonowania państwa na arenie międzynarodowej i wewnętrznej oraz środki do sprostania wyzwaniom i przeciwstawienia się zagrożeniom bezpieczeństwa narodowego.
5. Zapewnia bezpieczeństwo państwa jako instytucji politycznej.
6. Zapewnienia społeczeństwu odpowiednie wartości, które będą sprawować ochronę dóbr i środków przed zagrożeniami, które mogłyby zaszkodzić funkcjonowaniu danego narodu.
7. Dotyczy przeciwstawiania się wyzwaniom i zagrożeniom wartości, celów i interesów państwa.
8. Dotyczy jak najsprawniejszego funkcjonowania.

Bezpieczeństwo narodowe jako wartość przenika wszystkie cele, jakie sobie można postawić, aby osiągnąć satysfakcjonujący poziom bezpieczeństwa u obywateli. Każdy człowiek potrzebuje bezpieczeństwa. Zdaniem K. Neumana „bezpieczeństwo nie jest

¹¹ J. Stańczyk, *Współczesne pojmowanie bezpieczeństwa*, Warszawa 1996, s. 17–20.

¹² W. Kitler, *Bezpieczeństwo narodowe RP. Podstawowe kategorie. Uwarunkowania. System*, Warszawa 2012, s. 21–24.

wszystkim, lecz bez bezpieczeństwa wszystko jest niczym”¹³. Bezpieczeństwo jest pojęciem bardzo obszernym, ale co warto podkreślić, że ma charakter subiektywny. Najważniejszym podmiotem bezpieczeństwa jest człowiek (społeczeństwo, naród), a państwo służy do realizacji jego potrzeb¹⁴.

3. PODSUMOWANIE

Bezpieczeństwo jest zatem najważniejszą wartością i priorytetem, który pobudza do działania nie tylko jednostki, ale także grupy społeczne. Zaprezentowane w artykule treści przedstawiają relacje zachodzące między bezpieczeństwem jednostki a bezpieczeństwem narodowym. W miarę zmian, jakie dokonały się na przestrzeni lat, można zauważyć, że świadomość na temat bezpieczeństwa jest coraz bardziej zakorzeniona w społeczeństwie. Edukacja na temat bezpieczeństwa jest teraz bardziej dostępna dla wszystkich grup społecznych. Warto podkreślić, iż bezpieczeństwo jest najważniejsze dla wszystkich państw ponieważ rozwój technologiczny wpływa na rozwój nowych zagrożeń na arenie globalnej.

Literatura

- [1] Danielewski F., *Interpretacja stanu bezpiecznego* [w:] *Bezpieczeństwo lokalne w opiniach mieszkańców Tarnobrzega*, red. J. Dziubiński, E. Moczuk, P. Szulich, J. Żak, Tarnobrzeg 2007.
- [2] Delumeau J., *Skrzydła anioła. Poczucie bezpieczeństwa w duchowości człowieka Zachodu w dawnych czasach*, Warszawa 1998.
- [3] Fehler W., *O pojęciu bezpieczeństwa państwa* [w:] *Bezpieczeństwo państw i narodów w procesie integracji europejskiej*, red. W. Śmiałek, J. Tymanowski, Toruń 2002.
- [4] Ferenz B., *O bezpieczeństwie w Europie*, „Myśl Wojskowa” 1996, nr 2.
- [5] Kitler W., *Bezpieczeństwo narodowe RP. Podstawowe kategorie. Uwarunkowania. System*, Warszawa 2012.
- [6] Koziej S., *Między piekłem a rajem. Szare bezpieczeństwo na progu XXI wieku*, Toruń 2006.
- [7] Kulczycki R., *Bezpieczeństwo a nauka i dydaktyka* [w:] *Współczesne pojmowanie bezpieczeństwa*, red. K. Jałoszyński, B. Wiśniewski, T. Wojtuszek, Bielsko-Biała 2007.
- [8] Kuźniar R., *Po pierwsze, bezpieczeństwo*, „Rzeczpospolita” z 9 stycznia 1996 r.
- [9] Mierzejewski D.J., *Bezpieczeństwo Europy doby globalizacji*, Piła 2007.
- [10] Neuman K., *Die Bundeswehr in einer Welt im Umbruch*, Berlin 1994.
- [11] *Słownik terminów w zakresie bezpieczeństwa narodowego*, Warszawa 2002.
- [12] Stańczyk J., *Współczesne pojmowanie bezpieczeństwa*, Warszawa 1996.
- [13] Szmyd J., *Bezpieczeństwo jako wartość, refleksja aksjologiczna i etyczna* [w:] *Zarządzanie bezpieczeństwem*, red. P. Tyrała, Kraków 2000.
- [14] Zięba R., *Kategorie bezpieczeństwa w nauce o stosunkach międzynarodowych* [w:] *Bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe u schyłku XX wieku*, red. D.B. Bobrow, E. Halliżak, R. Zięba, Warszawa 1997.

¹³ K. Neuman, *Die Bundeswehr in einer Welt im Umbruch*, Berlin 1994 [za:] B. Ferenz, *O bezpieczeństwie w Europie*, „Myśl Wojskowa” 1996, nr 2, s. 149.

¹⁴ D.J. Mierzejewski, *Bezpieczeństwo Europy doby globalizacji*, Piła 2007, s. 30–31.

SAFETY OF THE UNIT AND NATIONAL SECURITY

The article presents the issues of the individual's security and its significance to society in the local, internal and international space. The issue of safety is one of the most important elements the attention should be focused on, because its need is closely related to the internal sense of security of a human being as an individual. Security is still shaped by the progress of civilization, which is why society puts more and more expectations ahead of the state in relation to ensuring security. Security also means protecting yourself and your loved ones from any threats that occur during a real danger. The level of security must meet many of the requirements set by the state as a key body that builds, controls, oversee and, if necessary, modifies the overall system. In national security, however, it is not only about protection and defence, but also about the existence of the state as such, which guarantees a successful existence and development and protection of values for individual members of the community. It is worth emphasizing that the sense of security for individuals is the most important, that is why many countries and international organizations focus on creating an appropriate state of security. Security essentially depends primarily on what is happening around our environment, both internal and external, because it can come from potential threats. Society must be prepared for threats, which is why the bodies must prepare individuals to react quickly and combat the threat at the beginning of its creation. Such quick methods of responding to the threat will allow people to develop and feel safe in their social group.

Keywords: security, national and international security, local security, social security, individual safety

DOI: 10.7862/rz.2017.mmr.42

Tekst złożono w redakcji: grudzień 2017 r.

Przyjęto do druku: styczeń 2018 r.